

Základy literární historie

Úvodní seminář_1., resp. 2. 10. 2018

Mgr. Michal Topor, Ph.D. (michal.topor@ipsl.cz, konzultační hodiny nevypsány)

- seminář se nebude konat 14., resp. 15. 10. + 12., resp. 13. 11.
- 2 absence bez omluvy, co bude nad to – bude kompenzováno úkoly

• zázemí

- moodle: <https://dl1.cuni.cz/course/view.php?id=6406> (průběžně zavěšované pdf s prezentacemi a další texty) + elektronická knihovna (<https://uclk.ff.cuni.cz/elektronicka-knihovna/>)

na příště ↓

- **čtení** pro příští diskusi * budu se nejprve **namátkou** ptát, poté dám slovo garantům - nejde mi ale o referát/parafrázi, spíše o poznámky vypichující dílčí motivy (včetně momentů nerozumění), hlavní linky, max. 7 minut

– společná/garantovaná (2 garanti; + dílčí detektivní úkol: pokusit se zjistit, kdo jsou autoři daných hesel?):

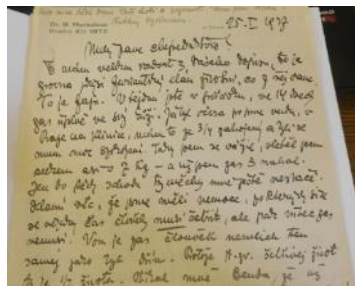
heslo **Literatura** in: *Slovník naučný*, red. Fr. L. Rieger. Praha, I. L. Kober 1865, s. 1318–1323 (Kramerius, viz s. 2)

heslo **Literární dějepis**, in: Ottův slovník naučný nové doby. Díl 3, sv. 2. Praha, J. Otto 1935, s. 1225–1233 (zde s. 3 a dál)

možné vodítko: pojem „pozitivismu“ – jeho zakomponování do výkladu

- **společná**: kap. **Historický přehled literárního dějepisectví + Východisko a předmět literární historie** ze stati Felixe Vodičky *Literární historie. Její problémy a úkoly*. In: Bohuslav Havránek– Jan Mukařovský (eds.): *Čtení o jazyce a poesii*. Praha, Družstevní práce 1942, s. 309–402, tu 309–338 + 339–355 (lze najít a číst v elektronické knihovně; pozor: ve výběrech z Vodičkovy tvorby *Struktura vývoje* /1969 a 1998/ není obsažen „historický přehled“)

- **materiál pro edici, příprava edice** – postup (výběr, objednání, přepis, ad.)

SLOVNÍK NAUČNÝ.

Redaktor:

Dr. Frant. Lad. Rieger.

vydáván v Praze u K. Měšť.

První a druhá
části opouští.

Druhá část.

I — Literární.

V Praze 1865.

Hofmeister: L. L. Kober.

všechny svazky slovníku:

<http://kramerius.nkp.cz/kramerius/MShowMonograph.do?id=28063>

spolkem píše vešle duchovním atd.

Literární, co se týká věd neb literatury. **L.** společnosti a ústavy jsou nejrozmanitějšího druhu, ježto se buď buzením a udržováním chuti k literatuře, buď vzájemnou lit. podporou údu zanášejí, buď k zvelebování věd aneb některého oboru literárního zvláště čelí a práce svých údův i jiných vydávají, buď docela privátní aneb od státu založeny jsou, buď své jmění mají aneb z příspěvků se udržují. Společnosti takové soukromé květy zvláště četně v Itálii po novém zvelebení klasických studií, a měly důležitý vliv na vytvoření spisovného jazyka italského i na rozkvět poesie, aspoň na zakořenění oblíbenosti v ní, ačkoliv na mnoze hračkářstvím skončily; tyto úkoly jejich vzal ve Francouzích salon na sebe. I v Němcích byly v čase mezi 30letou válkou a obnovou něm. liter. básnické spolky velmi rozšířeny, ač ovšem i ony v hračkářství se ztrácely. Srv. Akademie. — **L. historie v. Literatura.** — **L. vlastnictví v. Vlastnictví.** *rch.*

Literát a literátor míchá se sice často, jest však vlastně rozdílného významu, ježto **L.**-tem vůbec každý se nazývá, kdo vědecky jsa vzdělán s literaturou se zanáší, zvláště vystupuje-li též co spisovatel, ač se jmenem tímto původně u starých Římanů toliko ten jmenoval, kdo se gramatikou a kritikou zanášel, vědami to, kteréž se tehdež ovšem v širším smyslu braly. **L.**-tor naopak jest, kdo velkou zběhlost v literaturách máje především známostí knih se obíral. Srv. též Literák. *rch.*

Literátský, co se týká literáta. **L.**-ské jednoty (na rozdíl od jednot literárních, v. t.)

umca. správu jmen vešle p. Karol Bimex, vychodník v Praze (na Václ. náměstí č. 785). Ostatně viz o tomto důležitém, blahodinném spolku obšírněji pod článkem Svatobor. *rch.*

Literatura, též písemnictví, od lat. *literae*, t. j. písmeny a v dalším smyslu spisy, nauky, jest soubor všech písemných utkvělých plodů duševních, zavírajíc v sobě písemní památky a práce všech národů a věků, naučné i slovesné, rukopisné i tištěné, aneb i v kámen dlabané, v kov ryté. Ježto v **L.**-ru zprávami, popisy a rozjímáními i to přechází, čeho duch lidský na poli pěkných umění, výtvarného i hudebního, pak v životě samém, t. j. v praktických oborech náboženství, státu a společnosti dokázal a dokazuje, a dříve později i to písemem se ustáluje, co duch lidu a národů přirozeným pudem sám ze sebe přísloví, písní a lágí i pověstí vytvořil, jest **L.** nejvěrnějším a nejobsáhlejším obrazem člověčenstva, jeho snah a osudů na dráze vzdělanosti, jeho pokroků, ale i jeho nezdarů a bludů, to k poučení, k výstraze a povzbuzení pokolení budoucím. Co do věci samé rozvrhuje se **L.** v přísnou č. věcnou a v krásnou. **L.** věcná jest opět buď vědecká, buď proučnická (populární), dělí se takto podstatně nikoliv obsahem svým, nýbrž formou; čelít zajisté obě tyto větve k rozšíření vědomostí lidských, avšak rozličným směrem a způsobem. Neboť kdežto **L.** vědecká poznání vědy své doby rozmnožovati a dále vésti, aneb při nejmenším věrně, úplně a ostře zaznamenávati májíc, přímo jen k věci hledí a čtenáře již připraveného a v duševním namáhání utuženého očekává, vybírá **L.** proučnická z po-

díla slouží I-mu d-ci vydatně co nejpřesnější bibliografie, kritická vyd. textu i variant, ale také podrobný životopis; právě proto mnozí lit. hist. soustředí své hl. pracovní úsilí na opatrování těchto pomůcek, vyžadujících vedle sběratelského důvtipu a pile také přesnosti a kritičnosti. Na tomto poli positivistický I. d., vyškolený filol., jak jej v Německu vypracovala škola Schererova a jak byl i u nás převzat v období Vlčkové, vykonal práci nejspolehlivější a nejhodnotnější.

Od rozboru jednotlivého lit. díla, uvedeného v přirozenou souvislost s díly téhož spis., vede cesta k osobnosti autorově a *Životopisná* monografie se staví v popředí I-ho d-u. Tam stála již na samém počátku lit. hist. nauky, když v hist. učencek vznikaly kombinace zpráv biografických, soupisem děl a výkladem o jejich vzniku, někdy i vylíčením naukového života toho onoho období obrazy osobnosti věd. Nového rozkvětu nabyly monografie životopisné kultem osobností klasických, jež považovány nejen za střed, nýbrž přímo za vlastní obsah slovesného dění; Carlylovský a Emersonovský individualismus dodal takovým biografickým obrazům zhrdinšující monumentalitu. Toto pojetí došlo obnovy nedávno, když něm. lit. hist. Fr. Gundolf vyvrcholil opozici proti pozitivismu školy Schererovy. Tato redukovala podle požadavku svého zakladatele náplň lit. osobnosti na to, co zdědila (das Ererbte), co přijala z tradice a výchovy (das Erlernte) a co zažila (das Erlebte), zanedbávajíc vlastní tvůrčí oblast básn. V duchu doby pojímala zděděné prvky příliš biol. a naturalisticky; ve zkoumání převzatých složek duchových upadala do mech. shánění vlivů a reminiscencí; v biografickém obsahu nerozlišovala mezi významnými a podružnými událostmi života, přezírala iracionálnou a zvl. démonickou stránku duš. dění; nemístně ztotožňovala skutečné i umělé modely, vzaté z bás. zkušenosti životní, s postavami jeho děl. Zde všude nasadil kritickou páku W. Dilthey svou naukou o zážitku a bás. (srv. *Kritika lit. 890a) a ukázal nové cesty I-mu d-u životopisnému, který proti individu biol. podmíněnému hledá tvůrčí individualitu osudové i uměl. svézákonnou, soustavu vlivů nahrazuje dram. hrou působících sil, ze zážitků vybírá jenom ty, jež mocně zasahují jak básn. tvořivost, tak i rozvoj osobní podstaty; taktó vzniká ve splývání života a díla monumentální podobizna významu typicky symbolického, jež se občas mění přímo v mythos. Tu v krajní opozici proti pozitivismu nahrazena analýsa syntésou, diskursivní postup intuicí, metodické srovnávání faktů divinačním dohadem, což předpokládá v I-m d-e vedle věd. nadání a školení také silný živel uměl. Současně však proniká v životopisných a psych. monografiích lit. krit. použití výsledků mod. duševědy, zvl. charakterologie, typologie, ale i pathografie a hl. úrodné psychoanalýsy (srv. *Kritika lit. str. 889b, 890a). Některé z těchto nauk, zvl. typologie, umožňují I-mu d-u vsadit osob-

nosti do sourodých skupin, jež nejsou méně důležité než skupiny fyzické, dané příslušenstvím kmenovým a krajinným. Zde I. d. již skupuje svá fakta do celků obecných podle zákonných souvislostí nadosobních.

Z nich ty, jež by bylo lze označit jako činitele prostorové a biol., bývají od podnětů Dubosových a Montesquieuových, ale zvl. od doby Taimovy hlučně přeceňovány; posledním časem položil něm. lit. hist. Jos. Nadler důraz na vázanost lit. jednak rázem kraje, z něhož vzniká, jednak povahou kmeně, jehož příslušníky jest vytvářena. Nejenom pro něm. I. d. mají z jeho věd. popudů a důminek metodickou cenu některé poznatky: národ a jeho lit. nejsou celky nedilnými, za jaké dlužno naopak považovati kmeny spojené stejnými sidly, osudy, povahou; kmenové rozdíly se jeví v kultuře a zvl. v lit. v důsledcích jako různé typy názorové; o povaze kmenové lit. nepoučuje pouze vysoké slovesné umění, ale i písemnictví anonymní, lid., čistě krajové. Avšak tyto názory, obsahující plodný kvas poznání, dlužno přijímati krajně opatrně, a to nejen pro rasovou romantiku v nich utajenou; složité poměry civilisační a zvl. migrační úplně porušily kmenovou čistotu krve i povahy; pobyt v městech, kde většina písemnictví vzniká, zamalgamisoval u většiny spis. příslušnost kmenovou i krajinnou; pro básn. jest krajina a její přírodní ráz spíše zážitkem, úplně nezávislým na domovském příslušenství atd.

I sociologická vázanost lit. díla a jeho tvůrce, blízká činitelům biologickým, může být připuštěna a u I-ho d-u aplikována pouze s velkými výhradami a se svrchovanou ostražitostí, jak vyloženo v čl. o sociolog. kritice (srv. *Kritika lit. str. 891): soc. třídy, hosp. a zájmové skupiny, společensky reformní a revoluční tendence, ve svém zápasu prolínání a vyrovnávání se projevují v lit. jenom mediem tvůrčích jednotlivců, kteří je vyjadřují nikoliv hl. proto, že z nich vyšli a k nim náleží, nýbrž že se jim staly prožitkem a vnitřní zkušeností. Ale přes to možno v I-m d-e na sociologickou příslušnost převést v minulosti i v přítomnosti nejen určité látky, motivy, ideje a tendence, ale i slovesné formy, lit. genry a výrazové prostředky slovní; ta ona třída vtiskuje svou povahu a svůj ráz některému období a v něm ze svého zkušenostního bohatství rozmnožuje duchovou zásobu svého národa; pod jejím nátlakem se proměňuje v kus lit. Ovšem sociol. složky v lit. nejsou nikterak vyčerpány příslušenstvím spis. k některé třídě, nýbrž k nim náleží také spol. hromadné působení města neb venkova, vzdělání hist. neb techn., města ženství, války, revoluce atd. na lit. Tyto vlivy ženství, války, revoluce atd. na lit. Tyto určující složky musí I. d. studovati především na spis. jednotlivých a na jejich duš. vývoji, na spis. menších celcích, jako jsou školy a generace, než smí na obecné sociol. základně vybudovati své podání, jsa dobře dbalý toho, aby sociol. výklad nezaměňoval za soc. propagandu.

S nejlustnějším úkolem I-ho d-u souvisí mnohem více než tento zřetel k činitelům prostorovým a biologickým vřazení individuálních jevů i dějů lit., spis. vývoje i jeho děl do kategorií časových; *periodisace* slovesného dění jest pro I. d. výrazem správného pochopení nadoborní dynamiky hist. Jakmile se I. d. metodologicky osamostatnil, snažil se i zavrhnouti periodiaci, o níž se dotud sdílel s ostatními naukami hist., ev. filol.: ani události polit., ani změny náb. cirk., ani t. zv. kult. hist. přeusny, ani posléze dělitka vývoje jazykového nevyhovují snaze o autonomisaci I-ho d-u, která si žádá, aby se z lite dospělo k správným kritériím, vybraným z lite. dění samotného. Tu se však I. d. nedobral doposud žádoucích výsledků a stanul prozatím na půli cesty. Dva principy se tu ukázaly nejlodnějšími, slibující nevydatnější řešení definitivní. Prvním jest *duchovnědná* periodisace, členící lit. vývoj podle proudů a epoch myšlenkových, projevujících se nejčastěji ve směrech filoz.; ovšem nebezpečí, že se I. d. dostane do vleku dějin filoz. a že dějiny slovesných forem zmizí v dějinných idejích, hrozí tu při tom stále. V tomto smyslu se jeví středověké zápasem scholastiky s mystikou, členěným podle etap tohoto boje; zakladatel duchovnědného I-ho d-u v Německu, R. Unger, pojal takto v díle o Hamannovi něm. lit. 18. stol. jako dram. konflikt racionalismu s iracionalismem; stejně Jar. Vlček a jeho šk. rozdělili písemnictví čes. nár. obrození na epochu osvícenskou a romantickou. Blíže vl. podstatě lit. se ocitáme, přidrujeme-li se *periodisace slohovotorné* a mluvíme-li o období románském, gotickém, barokním, rokokovém, empírovém, impresionistickém neb expresionistickém. Zde na první pohled překvapí a vl. i metodicky vadí, že se do I-ho d-u — na úkor jeho autonomie — přenáší slohové pojmy vlastní dějinám výt. umění. Děje se to proto, že slohovotorná označení jednotlivých period jsou na výt. dílech nejmarkantnější, že jsou to zároveň většinou termíny pro kult. myšlenkový obsah, který jest ve všech odvětvích uměl. v podstatě stejný; že rovněž slohové výrazové změny jsou v různých uměl. druhích obdobné. V tomto smyslu i polit. hist. Jos. Pekař rozlišuje čes. člověka gotického a barokního; v období k empir. období čes. architektury mluvíme o sourodé lit. klasicistické; poválečná lyrika expresionistická je pojmem obecně přijatým a srozumitelným jako expresionistické malířství. Ovšem ideálními principy pro periodiaci lit. byly by teprve ty, jež jsou vzaty z nejvladnější oblasti slovesné, postihující zároveň slovesnou formu i slovesný obsah, na př. romantika neb naturalismus. I tu lit. hist. musí napřed pojmoslovně ohraničit termín, dáti mu chronologické vymezení a nezapomínati arciť ani, že velká lit. osobnost přerůstá a obměňuje utkvělé obecné kategorie.

Epochy vývoje lit. ať děleny podle kritérií obsahových či slohových obírají zpravidla něk. generaci a ještě uprostřed nich se ztrácí

jednotlivý jev, spis. či dílo v širě zbehlé, kterou dlužno překonat tím, že se mezi něj a velký periodický celek vsune menší kategorie časová, která se pak stává základním prvkem periodisačním. Jest jim pojem *generace*. Zhruba řečeno, jedno století se skládá ze tří generací; vedle sebe žijí a duch. i lit. tvoří generace tři. Generaci nazýváme vrstevníky, t. j. lidi narozené přibližně ve stejné době a žijící naručně, kteří tvoří sourodý celek; vyšedše ze stejných hosp., polit. a společ. poměrů, zasaženi týmiž velkými událostmi a změnami veř., vykazuji přib. názor svět., přib. vzdělání, přib. morálku i názor, čtení uměl. Rozhodující pro generaci přib. citění naružení jest hl. datum spol. vystoupení, dále uvedomení osob. společenství, st. práva šk., generační pospolitě zážitky, ale i víra v st. vůdce, odpor proti ustrnulé generaci předchozí, st. výrazové prostředky od slovníka po lit. druhy. V nastupu generace pravidelně za sebou následují: předchůdci, průkopníci, vůdčí talenty, někdy i s geniální osobností v popředí, závislé talenty záruč. řemeslného, napodobitelé, až generace po 15 až 20 l. ustrne, aby učinila místo přicházejícímu pokolení novému. Lit. generace se z všech dob netvoří stejně rychle; ne vždy stačí zážitky veř. a kult., aby ztmelily ze současníků lit. generaci, takže dochází i k mezi-generacím; jindy kvapně životní tempo urychluje nástup generaci. Úkolem I-ho d-u není jen zařaditi jednotlivce správně do pokolení sourodých vrstevníků, kam názorem i výrazem náležejí, nýbrž postihnouti v přesném pohledu synchronistickém též, která generace vedle sebe žijící a tvořící, na sebe reagující a proti sobě bojující a někdy skrze dědy ve vnučích se opět setkávající, skládají obraz lit. své doby, po případě spoluvytvářejí vyšší kategorii velké lit. a kult. periody.

Problémy časového zařazení a rozvrhu periodisačního, zapětí do velkých proudů ideových a kult., slohovotorného určení podle skupin výrazových náležejí k st. závažným a nesnadným úkolům I-ho d-u jako výklad souvislosti lit. děl s kmenem a krajem, kde vznikly, se společností, z níž se zrodily. Vyřešeny ideovou koncepcí, žádají pak, aby byly konkrétně ztělesněny v lit. hist. podání, které předpokládá od lit. dějepisce dar dobové charakteristiky, hromadné malby, syntetického umění. Jenom zřídka se naskytá tato schopnost v jedné a téže badatelské osobnosti s nadáním pro individuální podobiznu, pro portret spis. i pro názornou charakteristiku jeho díla v jedinečnosti zážitkové, ideové a slohové. To i ono předpokládá vzácné spojení učence s umělcem, analytika se syntetikem, ducha přesného s divinací intuitivní — a tu nemluvíme ani o tom, že I. d. žádá po svých pěstitelích výcvik v drobné hist. a filol. kritice faktů, zbehlost v pomocných vědách lit., trpělivost sběratelskou a přesnost ediční.

Srovnávací I. d. propracovává se ještě pod-ději a namáhavěji k metodologické samo-

statnosti než historie jednotl. lit. národních; sám goethovský, za romantiky zdomácněný pojem lit. světové, který srovnávací I. d. předpokládá, není dosud ustálen. Po mech. zařazení jednotl. lit. za sebou, které podnikali častěji lit. dilantní než znalci, následoval brandesovský pokus výsledovati vůdčí kult. ideje evr. v písemnictví různých národů; také bývaly lit. národů kmenové neb jazykové přib. na př. Slovanů pojímány jako celek a hledány v nich směry a proudy obdobné. Plodnější byla již badatelská snaha vyšetřovati vliv jedné lit. na lit. druhou, jak se jeví překlady, napodobením, krit. a lit. hist. prací zprostředkovatelskou, ale tu se málo kdy postoupilo nad zkoumáním monografické. Skutečný srovnávací I. d. (comparative literature, la littérature comparée, vergleichende Literaturgeschichte, la letteratura comparata) se počíná tehdy, kdy si určuje za úkol jednak studium spol. motivů a látek, dílem ukazujících k spol. původu a vlastní nár., dílem přecházejících z nár. k nár., ze země do země, jednak rozbor spol. slovesných forem. Toto nejbohatší odvětví I-ho d-u srovnávacího zvl. po stránce látkoslovné došlo pěstění hl. v okruhu tradiční lit. lid. a souvisí tu těsně s badáním národopisným. V oboru lit. uměl. byly sledovány hl. někt. velké ideové proudy, jak se, obměněny podle povahy nár., rozlévají v různých lit., dále působení a vliv někt. významných spis. na př. Cicérona, Rousseaua, Goetha, Byrona, Dostojevského na různé lit., pak i ohlas st. poměrů soc. a dispozic psych. jako vzniku socialismu a ducha revolučního, neb pesimismu, titanismu, sebevražednosti a dekadence. Práci takových z srovnávacího I-ho d-u nechybí ani u nás, kde se staly i pokusy o srovnávací děj. slovanské, ale v Č. jako jinde náležejí srovnávací I. d. jako samostatná věda stále k hubbě budoucnosti.

Z lit. novější: *Lacombe*, Introduction à l'histoire litt. 1898; *Renard*, La méthode scientifique de l'histoire litt. 1900; *Lanson*, La méthode de l'histoire littéraire 1910 a v souboje De la méthode dans les sciences 1911, č. překl. Jos. Kopal 1931; *Dragomirescu*, La science de la littérature 1928—29; *Unger*, Vom Werden und Wesen der neueren deutschen Literaturwissenschaft 1914 a v jeho Aufsätze zur Prinzipienlehre der Literaturgeschichte 1929; *Petersen*, Literaturgeschichte als Wissenschaft 1914; *Cysarz*, Literaturgeschichte als Geisteswissenschaft 1926; *Walzel*, Gehalt und Gestalt im Kunstwerk des Dichters 1930 (jako úvodní a programní sv. lit. encyklopedie Handbuch der Literaturwissenschaft); sborník Philosophie der Literaturwissenschaft, red. *Ermatinger*; *Lempicki*, Geschichte der deutschen Literaturwissenschaft 1920; *Mahrholz*, Literaturgeschichte u. Literaturwissenschaft 1923; *Tille*, Philosophie der Literatur u. Taina a předchůdců 1902.; *Fischer*, Otázky lit. psychologie 1917; *tjž*, Duše a slovo 1929. K někt. problémům zde dotčeným: *J. V. Sedláč*, Lit. historie a lit. věda v Rozpr. Aven-

1929; *tjž*, O díle básnickém 1935 (pro otázku „lit. vědy“); *Nadler*, Berliner Romantik (1921 (nejjasnější výklad jeho teorie kmenolichén Periodenbildung v časop. Euphorion 1902 (pro problém periodisace); *Wolfflin*, Strich, Deutsche Klassik und Romantik 1915; (pro periodisaci slohovotornou); *Kummer*, Jahrb. dargestellt nach Generationen des XIX. Pinder, Das Problem der Generation in der senbestimmung der deutschen Romantik 1926; *Pražák*, Zápas generací v literatuře, v Ročnice univ. Komenského v Bratislavě 1929 (pro otázku generací); *Posnett*, Comparative literature 1886; *Betz*, La Littérature comparée 1900; *Strichiu* článek Weltliteratur u. vergleichende Literaturgeschichte v Ermatingerově sborníku 1930 (pro I. d. srovnávací).

Čsl. I. d. posledního čtvrtstoletí. I. d. čsl. posledního čtvrtstoletí, kam spadá smrt zakladatele této nauky v Č. v duchu moderním, Jar. Vlčka, a obsazení lit. stolic všech tří čsl. universit silami novými, zůstával zprvu věren směru, který mu v důsledku věd. názoru Gebauerových vytkl Jar. Vlček se svými druhy: pozitivistické pojetí dějin se pojilo s metodou srovnávací, skolenou filologicky; rozboru a filiaci idej věnována větší pozornost než studiu lit. forem a slohu; analytický zřetel převládá nad úsilím o syntetickou charakteristiku osobnosti i období. Odlivem pozitivistického nazírání a působením uměl. kritiky slovesné se zvolna mění jak ideová východiska, tak i pracovní metody a postupně proniká přesvědčení o jedinečnosti lit. osobnosti a básnického díla, pročes se přisuzuje menší význam studiu kolektivních vlivů dobových i přímých vzorů slovesných, a hlavní snaha se soustředí k postihnutí individuality spisovatelovy; stylový rozbor se posouvá v popředí a hledají se vytvare prostředky k jeho zjemnění; na sklonku doby se živě uplatňuje metoda formalistická, která svádí i zápasy se sociol. pojetím I-ho d-u, vyrůstajícím méně z metodicky zajištěné přípravy věd. než ze kritických dobových kolektivisticky naladěných. Kromě četných monografií, opouštějících namnoze postup životopisný, vycházejí také díla úhrnná, v nichž se dbá zvláště přesnější periodisace a logičtější rozvržení látky; to se jeví jmenovitě při lit.-hist. zpracování slovesného vývoje po r. 1848, který nyní zaměstnává vědu lit. skoro souměrně jako písemnictví nár. obrození, studované v předchozí době téměř výhradně. Badání o stě. lit., jež dlouho leželo ladem, dochází hlavně po stránce formální nové pozornosti a pronikavě je zkoumána i jeho průpravná kapitola, epocha staroslověnská; i latinské lit. středověké na čes. půdě se dostalo zpracování vydatnějšího než humanismu čes. Lit. reformáční a exulantskou se zabývají více historikové nábož. a polit. než literární, zato zcela nebyvale se pěstuje

studium katol. baroka čes., jehož kladné stránky jazykově i stylistice se nyní oceňují s hist. pochopením též obsahově naplně. Odb. romanisti, klas. filologové a zvl. germanisté podali cenné příspěvky k srovnání čes. literatury a písemnictví metodou, zvl. látková, v oblasti lid. tradic a jejich uměl. zpracování, obohacující zároveň svými výzkumy poznání národopisné. Studium slov. literatury, jež mimo katedry univ. má ohnisko v nově založeném Slovanském ústavě a v rozsáhlé knihovně min. zahr. věcí, učinilo velké pokroky, a to jak v badání monografickém, tak i v pokusech syntetických; též ono vydatně podporuje zkoumání srovnávací.

Ze souborných podniků lit.-hist. doznaly Vlévkovy průkopnické Dějiny čes. lit., vydané posmrtně v definitivní formě a monumentální úpravě, jen skrovného doplnku, který neoděnil jejich kusosti; společně dílo Vlévkovy školy, Lit. čes. devatenáctého stol., vykazují za redakce Jakubcovy první 2 sv. v pronikavém zpracování, jimž se obraz osvícenství a časné romantiky vydatně doplňuje a prohlubuje. Oba autoři společně něm. příručky čes. I-ho d-u, která vzbudila značný rozruch, Jan Jakubec a Arne Novák, vzdělali tuto práci ve větších rozměrech po česku. Dvoji zpracování Jakubcových Dějin čes. lit., sahající od nejstarších dob po družinu Máje, je spolehlivým; v oddělení knihopisném neocenitelným přehledem dosud vykonané práce lit.-hist. pro potřeby studijní v pozitivistickém duchu věd. realismu, kdežto Arne Novák ve třech vydáních Přehledných dějin čes. lit., pro něž písemnictví stč. a středověké, zblžně a stručně zpracoval Jan V. Novák, dovedl látku až do polit. osvození, klada důraz na dobu po nár. obrození a spojuje výklad hist. všude s hodnocením kritickým; zcela nově pojal a podal celou látku i s obdobím stč. a středověč. a s vydatnou kapitolou o literatuře lidové, dotud v celkových lit. obrazech opomíjené, v Čsl. vlastivědě, kde postoupil až k r. 1933. Školským a popul. účelům slouží *Vášša a Gregoriův* Katechismus dějin čes. lit. (kde onen autor zpracoval důkladně a samostatně lit. starší, tento stejně vydatně písemnictví slovenské), *Zelinkovy a Pallasovy* Obrazové dějiny lit. čes., podnětné textem i ilustracemi, a málo zdařilé Dějiny čes. písemnictví od *Benj. Jedličky*, obsahující období od Dobrovského po Sv. Čecha. Francouzsky psané lit. dějiny čsl. od *Hanusé Jelínka* i angl. nárys od *Fr. Chudoby* upoutaly přehledným uspořádáním a osobitými obdobími. V okruhu dějin písemnictví kmenového a krajinického položil *Mil. Hýšek* Lit. Moravou v l. 1840—85 základy k poznání písemnictví užšího svého domova. Práce z dějin literatury a kultury slovenské od *Alberta Pražáka*, zvl. o spisovné slovenštině a slovenské srovnávací metodou a propracovaný obraz literatury na Slovensku až do našich dnů v Československé vlastivědě, vydatně prohlubují badání Vlévkovo o duchu čsl. jednoty, jejíž dějinné podmínky i kulturní nesnáze osvětlili látkou

lit. s hrotem polit. současně *Jos. Šaldy* a *Mil. Hodža*; k poznání lit. na Slovensku spolupřel vedle bibliografie *Riznerovy* také *Jos. Menšík*, *P. Bujnáč*, *Flora Kleinschmitzová*, *Jos. Krémery*, *Jul. Bodnár*, *Ján Hamalár* a *Fr. Peška*. Vydatně k poznání zapadlého období lit. obrození přispěl monogr. zpracování čsl. lit. toleranční 1781—1861 *Janem B. Čapkem*, jenž se ne bez apriorismu národovědně pokusil spojit výzkum knižní a životopisný s ideovým pojetím. Z jednotlivých slovenských druhů se dostalo úhrnného lit.-hist. zpracování dramatu v soustavném výkladě *Máchalov* a v cyklické knize *Ot. Fischera*; Máchalov zpracoval a rozšířil svou přehlednou knížku o čes. románě a *K. Sczma* shrnul do 3 svazků své bystré a výrazné studie o románě a povídce od let 90. Pohrobně vyšly lit.-hist. partie *Králov* *Prosodie čes.*, proti nimž se však i v zásadních kusech ozývá oponent. Hojnost lit.-hist. látky monografické z různých časových úseků obsahují *Jubilijní sborníky* na počest *Vlévkou* 1920, *Máchalovu* 1925 a *Pražákův* 1931. Z metodických monografií, které vnašejí kvas do lit.-hist. zkoumání, budtež uvedeny *Nováková* *Kritika literární, Fischerovy* *Otázky lit. psychologie* i jeho *Dule* a slovo, pak podnětné úvahy z poetiky od *Ot. Žicha* a *Jana Mukašovského*.

Studium stč. lit. dostává se na jiné základy, než položil patriarcha české moderní filologie svou filologicky analyticky popisnou metodou; jako klas. ukázka její vydána pohrobně Gebauerova monografie o Tomáši ze Štítného. Zásluhou *M. Weingarta*, *Jos. Vaise*, *Jos. Vašiči* a *Rom. Jakobsona* hl. v období velkého jubilea svatoavlačského a ne bez vlivu hist. prací Pekařových nově osvětlen význam staroslověnského písemnictví na čes. půdě a čes. ducha; z těchto učenců se *Jakobson* zasloužil i o studium stč. písně a její formy, *Vašica* o genetický výklad stč. bible. V duchu svého učitele podal i poznání Štítného další příspěvky Gebauerovi žáci *Stan. Souček*, *Jos. Štraka* a *Fr. Rysánek*, omezující originalnost filos. myšlenky čes. scholastika a mystika. Vedle *Flajšhansova* vydání a ocenění stč. materiálu příslovníckého a slovníkářského zvl. důležitým dílem o stč. písemnictví jsou *Máchalovy* *Stč. skladby dram.*; *Haškovec*ovy názory o stč. básnictví satir. a tendenčním, získané při studiu lit. vztahů čes.-fr., nedoznaly u odb. kritiky, zvláště *V. Čtla*, souhlasu. Do dějin lat. středověké lit. v Č. se ponoril pronikavě *Jan Vilikovsky* a vnesl tu mnoho poznatků, cenných i pro stč. písemnictví.

Nábož. písemnictví reformační osvětlili po stránce obsahové a v jeho virtuálních zdrojích cizích hlavně historikové, jimž zřetel slovesně-formální zůstával vedlejším; ovšem i pro **I. d.** znamenají mnoho mohutné monografie o **M. J. Husovi** a jeho době od *Jana Sedláka*, *Václ. Novotného* a *Vlast. Kybala*, dodatečně shrnuté studie *Gollovy* o Chelčickém a počátcích Jednoty bratské, velké práce *Žd. Nejedlého* o husitském zpěvu, studie i ediční příspěvky o různých předcích čes. refor-

maře i jejich odpůrcích od *Kam. Kraffy*, *Jana Sedláka*, *Aug. Neumann*, *F. M. Bartoše*, *Jar. Ptoka* a *Ot. Odložilka*; další cenné ediční i filol. práce věnoval poznání osobnosti *Husovy V. Flajšhans*; *Fr. Šimek* se zasloužil jako vydavatel *Jakoubka* ze *Stříbra* a *Rokycany*. *Pekary* podněty, i pro lit. cenné, obsažené v jeho díle o *Žižkově*, nebyly lit.-hist. posud žitkovány. Ze studií o Blahoslavovi, vzniklých při jeho 400. výročí a shrnutých věstřední v jubilejním památku, literárně-historicky nejvýznamnější je kritický soupis od *Fr. Chudoby*. Badání o Komenském kromě monument. edice jeho děl, vydaných mor. učitelstvem, i drobných edicí jiných a Kvačalových příspěvků v souběžném Archivu vykazuje posmrtně vydaní velkého životopisu od *Jana V. Nováka*, některé důležité menší práce *Jos. Heindricha*, *J. V. Klímy* a zvláště *Stan. Součka* a *Ot. Odložilka*, jimž se poštětilo objevit i neznámá díla jeho. *Ot. Odložilka* a *Fr. Hrubý* snesli nejeden cenný příspěvek k lit. dějinám čes. emigrace.

Dějinná humanismu v Č. daroval *Jirečkův* žák *Ant. Truhlář* na sklonku života dvě zákl. díla: kritické vydání a rozbor překladu *Jana Albina* náležející čes. písemnictví humanist., kdežto hlavní životní Truhlářovu práci jest slovníkové uspořádaná *Rukověť lat. písemnictví v Č. v stol. 16. a 17.*, z níž **I. d.** vyšel pohrobně; ve vydávání pokračuje žák *Králov* *Karel Hrdina*, činný i jinak v lit. historii humanismu, stejně jako jiný klas. filolog, *Boh. Ryba*. Zcela nového osvětlení a namnoze i obhajoby došla lit. 17. a 18. stol., zvláště ve své pobělohorské větvi katol., jež dotud považována za projev úpadku nár. i lit., naposled v pracích *Hanusových*. Když hlavně *Jos. Pekařem* v *Balbinovi* a jeho škole zjištěny kořeny pobělohorského hnutí nár., studována i lit. stránka čes. baroka. *Ryba* a *Souček* se zabrali do jesuitského dramatu, *Jos. Vašica* do nábož. lyriky, *Žd. Kalista* do lit. legendární, a všude zjištěny cenné prvky, významné zvláště pro vývoj lid. tradice a básnické řeči.

Lit. nár. obrození zůstává i nadále v popředí náš. zájmu, který byl zvyšován živou zásadní diskusí o myšlenkové podstatě obrození čes. dění; k ní dodal nejvíce ideového kvasu *Jos. Pekař* jak kritikou „čes. filosofie“ Masarykovy, tak studiemi o *Bílé hoře* a jejich následcích. Vyvrátil Masarykovy domněnky, že čeští buditelé pokračovali uveď doměle v zásadách nábož. reformace a že osvícenská i romantická humanita jest další fází českobratrství, zároveň však domyslel a prohloubil Hanušovy názory o tradičním polit. kořenech obrodného procesu ve zřejmém souhlase se starším národostním pojetím a v příkrém protikladu koncepci *Murkové*, *Vlévkové* a *Jakubcové*, která v nár. obrození spatřovala hlavně součastí obecné obnovy evr. S touto plodnou diskusí souvisí vnitřní spor mezi *Jos. Hanušem* a *Arn. Krausem* o počátky pražského osvícenství ve vědě i v publicistice; sociol. vyšetřil *Alb. Pražák* hl. obrození tradice čes.; také diskuse o počátku *Král. čes. spol. nauk*, dokud neukončená, se ukázala plodnou.

Soustavný výzkum nár. obrození vedl za red. Vlévkou k zal. dvou textových knihostol., z nichž starší, *Čestí spisovatelé devatenáctého pozdější Novověké knihovna* díla z rané doby *Štítkova* *souvislé* *čty*, *Durychova* *krátkodobá* *Nár. knihovna*, nejnovější pak *Siebenscheinova* *Kytice* přes své ústřední poslání školské obsahují běžně vydávána i *korespondence* předních literárních a věd. osobností vlastenecké romantiky, zvl. *Safaříka*, *Čelakovského*, *Vinačického*, *Mácha* a *Němcové*. *Jos. Hanuš* monograficky osvětlil čelné učence osvícenského, *Dobnera*, *Voigta*, *Procházku*, *Pelcla*, a vyloužil, kterak ze snah jejich i šlechticů s nimi spřáklý vzrůst Nář. museum, jemuž se prokládal láskyplným monografistou; o osobitě přeřazení *Voigta* a jeho družiny ze skupiny osvícenského do pozdního baroka se pokusil *Jan Strákal*, *Jos. Dobrovský* vedle nově rozšířených a prohloubených prací *Jakubcových*, zobrazujících v přehledu celý jeho zjev, došel při 100. výročí své smrti pozornosti zvláštní; přikročeno k vyd. jeho děl, doprovázenému sbírkou monografií, věnovány mu dva sborníky za účasti i zahr. slavistů; *Jos. Hanuš* otiiskl své analytické práce o jeho činnosti; jako slavista byl patriarcha studován odborně *Mil. Weingartem*, *Fr. Kubkov* ochotnický; *Arne Novák* a *Jar. Ludvíkovský* v originálních synthésách objasnili jeho osobnost. *Jungmann*, posunutý školou Vlévkovou a zvl. verdiktem Masarykovým do stínu, našel v populární publicistice *Em. Chalupného* ohnivou obranu; současně ukázaly studie *Arna Nováka*, *Karla Hikla* a *Miloslava Hýska* k různým stránkám jeho zjevu, oceňovaného přízvěně zvl. v důsazně činnosti kritické; *J. Mukašovský* kladně zhodnotil *M. Zd. Poláka*. Rozhodný spor o pravost *Rukopisů*, v němž se noví a marní obránci vyhnuli stránce lit.-hist., nemohl již působiti na obraz vlastenecké romantiky české; některé odb. práce *Jos. Hanušé*, *V. Flajšhansé*, *Václ. Hrubého* a *Stan. Součka* znovu ověřily původství *Hankovo*. O *Fr. Palackém* vyšla knižně starší klasická monografie *Pekařova*, *Jan Heidler* a *Josef Fischer* se zabývali jeho vývojem myslitelským, *Jar. Werstadt* jeho metodou dějep. *Jungmann*, *Palacký*, *Safařík* a *Kollár*, částečně i *Čelakovský* vyňatí ideovou analýsou a stylistickým určením *Arna Nováka* ze souvislosti čes. romantiky a definování jako vůdci čes. klasicismu. K poznání *Čelakovského* jako básníka přispěl srovnávací metodou i novým hodnocením estetickým *Ot. Fischer*, který osvětlil i *Kyctici Erbenovu*. *Erben* v rámci svých studií o lid. tradici a čes. národopise zkoumal *Jiří Horák* a *Ant. Grund* otiiskl slibné ukázky z rozsáhlé soustavné monografie o něm. Mezi básníky vlastenecké romantiky nově prozkoumali a oceněn *K. H. Mácha*, když se vydavatel *Jar. Vlček*, *Jar. Štátný* a zvl. *Fr. Krčma* postarali o spolehlivý text, když *Jan Mukašovský* na jeho *Máji* se zdarem přezkoumal svou metodu

formalistní a kritické *F. X. Šalda*, *Arne Novák*, *Mil. Marten* a *Alb. Fyškovič* dovodili jeho tvůrčí samostatnost, nezávislost na přečnaném vzoru Byronově i polských romanticích, s nimiž ho srovnával *Jan Měsíček*; takto vytčeno jeho místo jakožto zakladatele čes. básn. tradice romantické. Sedmdesáté výročí smrti J. K. Tyla zavdalo podnět k monograf. vyšetření jeho osudu *F. K. Blahůvkem* i *Ferd. Strejčkem*, pilným zkoumatelem i vydavatelem pozdních romantiků, zvl. též humoristů, a jeho lit. i kult. působení *Mil. Hýskem*; jemu se teprve nyní dostalo spravedlivého místa v rozvoji nář. obrození.

Lit. protiromanická pobřežného období i počátky moderního písemnictví za školy Májové dozrály nyní k vědeckému zpracování; se značným zdarem vymezena doba přechodu a reakce, významná také pro vznik samostatného písemnictví na Slov., a vyšetřeno, jak škola Májě povstala, jak se postavila proti lit. starší, jak se rozložila oběma skupinami mladšími, *Ruchovci* a *Májovci*, jak v ní hledati úsilí o novou moderní klasičnost čes.

Dva svažecké *Vlčkových* Nových kapitolek z dějin naší slovesnosti, trosky to celistvého díla soustavného, podávají vybrané ukázky z této látky. *Ferd. Strejček* v Lumírovcích a Českých školách básn. pokouší se uvéstí předmět v hist. systém, kdežto *Eman. Chalupný* v studiích o Sládkovi a Holéčkově přispěl podnitivými, ne vždy spolehlivými poznámkami; až na práh přítomnosti dovedl svůj přehledný pokus o ideové utřídění čes. lit. *Jan Máchal* v *Bojích o nové směry* v l. 1880 až 1900; v lit. dějinách *Arna Nováka* rozvržena jest látka sedmdesátiletá do přehledných skupin a org. celků.

Z období přechodu a reakce studování vedle K. Sabiny a S. Kappera nejdůkladněji *Karel Havlíček* a *Božena Němcová*, jejichž díla odborně vydána. K. Havlíček, jemuž zvláště *Em. Chalupný* věnoval řadu prací, došel ocenění jmenovitě jako kritik lit. Vedle obsažného sborníku lit. dějepisných prací, vydaného k 50. výročí úmrtí B. Němcové r. 1912, zabývali se její osobností a dílem hlavně *M. Gebauerová*, *Zd. Záhoš*, *Zd. Nejedlý*, *Arne Novák* a *Václav Tille*, který v monografii o ní podal vzorný příklad psychologického životopisu; každé z tří nových vyd. jejich děl obsahuje cosi nového. Mezi vlastními Májovci postavily Jana Neruda na čelné místo nejenom v generační skupině, nýbrž v celém mod. písemnictví čes. jak studie literární historické (*Alb. Pražák*, *Arne Novák*, *Stan. Souček*, *Mil. Novotný*, *K. Polák*, *Vojt. Jiráč*), takstati kritické (*F. X. Šalda*, *Jiří Karásek*, *F. V. Krejčí*), z prosaíků jeho školy vědecky zkoumání hlavně K. Světlá, zvl. když byly objeveny důležité dokumenty jejich životních vztahů (studie *Arna Nováka*, *Flory Kleinschmitzové*) a A. V. Šmilovský (*Albertem Pražákem*, *Arnem Novákem*, *F. X. Šaldou*), kdežto příležitostně práce o Heydukovi nepovznesly ještě jeho dílo na předmět vědeckého rozboru a ocenění. Toho se však dostalo již z *Ruchovců* Svat. Čechovi

rozlehlou a zevrubnou monografií *Arna Nováka*, i dvěma Lumírovcům, J. V. Sládkovi (popisnou práci *Ferd. Strejčka* a pokusem o kritické zhodnocení od *Em. Chalupného*) a *Jul. Zeyerovi* (v důkladném životopise *Voborný* a průkopném essayi *Mil. Martena*); na Slovensku osvětlily doslavův, *Pražáky* a *Alb. Pražáka* zjev *Hviezdoslavův*, *Pražáky* i *otec* a syna *Hurbanů*. O mnohého z jejich vrstevníků a přátel, hlavně o *Vrchlického*, neustaly doposud kritické a estetické spory, které brání objektivnímu klidu historikovi; přes to jest ve *Sborníku Jar. Vrchlického*, prvním to pokuse svého druhu u nás, shromážděno mnoho cenné, monografické látky rázu namnoze srovnávacího; podobných studií přibývá o *Jul. Zeyerovi*, hl. zkoumajících prameny jeho děl. To platí i o *Aloisu Jiráskovi*, k jehož 70. narozeninám r. 1921 vydán celý sborník analytických příspěvků. Kritikovi *Vojt. Martinkovi* jest ke cti, že se pokusil literárně-historicky vyloučiti osobnost a dílo dvou čelných zástupců t. zv. pokolení let 90., J. S. Machara a P. Bezruč; podobné práce s různým zantem následovaly o *Ant. Sovovi* (*L. N. Zvěřina*), *P. Bezručovi* (*J. V. Sedláč*), *Jar. Hilbertovi* (*Jos. Knap*), *K. Hlaváčkově* (*Fed. Soldan*), *Ot. Theerovi* (*A. M. Píša*); celou literaturou životopisnou, memoárovou i hovorovou, kritikou i chvalořečnickou se může vykazati *Ot. Březina*. Jest na bile dni, proč čes. lit. povál. se posud vzpírá hist. ocenění a zařazení, přes hojně a cenně kritické práce *Mir. Rutého*, *Fr. Götze* a *A. M. Píši*, ale v nárysech *Arna Nováka*, *Bedřicha Václavka* a hl. v syntetických přednáškách *Saldoových* učiněn významný náběh k pojetí dějinnému.

Srovnávací studie o literatuře lidové uvedl k nám úspěšně *Jiří Polívka*, který rovnoměrně studoval pohádkové a povídkové podání ústní i t. zv. knižky lidové a přihlédal jak k souvislosti slovesné, tak k slovanským tradicím; za předmět svého látkoslovného a motivického zkoumání volí lidovou prosu čes., mor., slezskou a slov. Vychoval řadu žáků, z nichž dějepisc čsl. národopis, *Jiří Horák*, vyšetřuje nář. písně, *Frank Wollman* lit. pověsti. Souběžně a souhlasně s Polívkou postupuje *V. Tille*, kterému se vedle látkového soupisu podařilo vyloučiti dějiny umělé pohádky čes., zvl. na čes. a slov. pohádkách B. Němcové. Někt. podobně práce podal *J. Máchal*.

S čes. l-m d-em nejtěsněji souvisí dějiny slovanských literatur, u nás hojně pěstované; tu vykonán dvoji náběh k dílům souborným: v Slovanských literaturách od nejstarších dob po realismus učinil *Jan Máchal* srovnávací pokus vyloučiti vývoj písemnictví slovanského jako organický celek a vysledovati synchronisticky u jednotlivých národů stejné proudy duchovní a slovesné; jeho a Polívkův žák *Frank Wollman*, jenž svou metodu nazývá „eidografií“, spíná bohaté informující monografie o srbskocharvátském, slovinském a bulharském dramatu ve vyšší jednotu scénické tvorby jihoslovanské a posléze v Slovesnosti Slovanů se stručným přehledem pokusil zpra-

covati v metodě skutečně srovnávací celé písemnictví slovanské jako org. celek. V slavistických tradicích čes. pokračuje *M. Wein-gart* rozbořem a vydáním byzantských kronik v písemn. církv. slov. i studii staroslov.; v po lit. stránce prohlubuje dějiny a organizaci i po lit. stránce v ruské literatuře a organizaci slavistiky; *Josef Páta* věnoval se hl. lit. lu-sácké. Z oboru slovesnosti rus. vyšly dvě protilehlé práce souborné, *Masarykova* velkorýsá filosofie rus. novodobé lit. s otázkou revoluce v popředí, Rusko a Evropa, a *A. G. Stina* (Aug. Vrzel) chvatná kompilace o posledních obdobích lit. na Rusi, doplňující autorův starší výťah ze Skabičevského; některé závažné problémy rus. slovanství a západnictví řeší v zásadním spisku *Ex oriente lux Jiří Polívka*, jenž podal také rázovitou charakteristiku Někrasova, i Polívkův žák *Jiří Horák*, zvl. znalec Dostojevského a rus. románu vůbec; *Jos. Jirásek* spíše knihopisně a mechanicky než historicky snesl doklady čes.-rus. vztahů. Z nejmladší generace slavistické pronikl *Jul. Heidenreich* srovnávacími pracemi o vzájemných ideových i látkových vztazích slov. literatur, jednak o vlivu Mickiewiczově na Čechy, jednak o rus. základech srbského realismu, a *Karel Krejčí* studiem o pol. lit. a kultuře 19. stol., jež pěstuje i *Boh. Vydra*.

Vedle klas. filologů (*Ot. Jirániho*, *Ant. Koláře*, *Ferd. Stiebitze*), již vyšetřili látkové, motivické i ideové dědictví antiky na čes. půdě, zabývali se zvl. germanisté vztahy písemnictví domácího ke vzorům něm. a naopak i čes. látkami v Něm. Ze staršího pokolení dali příklad *Arn. Kraus* jmenovitě rozsáhlým dílem o čes. hist. látkách v něm. lit., mohutnou to snůškou látkoslovnou, a *Jan Krejčí* drobnými studiiemi z lit. pomezí čes.-něm.; o *Fischerových* příspěvcích toho druhu byla již řeč. Památným pomníkem toho úsilí byl velký Goethův sborník 1932 a pak založení revue *Germanoslavica* v jazyce něm. v téže době, kde z mladších germanistických pracovníků stojí v popředí *Vojt. Jiráč*.

*** Litfront** (Literaturnyj front), skupina sovět. literátů kol 1930 v orgánu „Lit. gazeta“ a revue „Pečať i revolucija“, vedená básníkem *Bezymenským* a kritikem *Gorbačevem*; zamítala svéprávnost umění, hlásala náhradu

vázané v hydridu váze l-a velmi značnou (vodíku). Ve fotodiodu lithného vlivu V pyrotechnice s barvenými plameny gický jsou důležité nerálních vodáč. v l. Připisuje stický, jenž však nproti dně areu objevy značné r značná rozpuštnost ukázala se při lé větših účinku.

*** Lití pod t.** zvláště za svět. nábojů z lehce t. statou l. p. t. je neb těstovitěm určitým tlakem v ní ztuhne. Po formy ve stavu dle velikosti tlá způsoby: 1. l. 2. l. p. vysoký

Při l. ostříker stavu tekutém je vhodný pro slitin. Získané k a není je ochlazením ro odlitek povrc Pevnost těchto trojnásobná o kových forem bějí dimenzov teriálu. V dne lévají nejen s (součásti stro ale i strojevé a pod. Form se nejčastěji kovy z oceli i my je velmi sob lití jen trvání formy tavicí teplota vící teplota př. hliník. o

1) soupis fondů spravovaných LA PNP

<http://www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/o-literarnim-archivu/> +

<http://www.badatelna.eu/> - inventáře

- na základě těchto dvou pomůcek vytipovat si **3 témata** = varianty materiálu (korespondenční výměny), jimž se budete chtít věnovat

PAMÁTNÍK NÁRODNÍHO
PÍSEMNICTVÍ
LITERÁRNÍ ARCHIV

DATUM OBJEDNAVKY
30. 9. 2018

ŽADATEL (jméno a příjmení):
Michal Topor

FOND:
Otokar Fischer

MATERIÁL (jednotlivá položka podle inventáře):

Korespondence přijatá od: Theer, Otokar

PŘÍKLAD

- **Theer Otokar**; eu.badatelna.cz
- dopisy Otakara Theera ve fondu/pozůstalosti Otokara Fischera
 - jde o velký konvolut/soubor – **objednat** celý
 - do badatelny (Strahov), studovna@pamatnik-np.cz +
 - **objednáací lístek** (<http://www.pamatniknarodnihopisemnictvi.cz/objednavani-materialu/>) – zpráva z LA
 - **cesta na Strahov** (tram 22, Pohořelec), otevírací hodiny badatelny
 - v badatelně z něj **vybrat/nafotit** (tak, aby byl výsledek dobře čitelný, opisovatelný) jen část, případně vyfotit pro jistotu vše
 - **přepsat** nakonec jen tolik, kolik je třeba se zřetelem k tomu, že výsledná edice má mít minimálně 5, maximálně 6 normostran (1 NS = 1800 znaků) včetně
 - a) úvodního odstavce naznačujícího, co edice zahrnuje, oč v korespondenci jde, vzájemný vztah pisatelů apod. + ediční zásady
 - b) vysvětlivek

Příklad výsledku

Arne Laurin → Fráňa Šrámek, Praha, 18. 5. 1908, rkp., adr.: Královské Vinohrady, Havlíčkova 20, LA PNP, f. F. Šrámek

Vážený pane,¹⁾ prosím Vás, nemohl byste nám půjčit nějaké satirické skládání ke kabaretu při Všestudentské slavnosti?²⁾ Prosím Vás ale o brzkou odpověď, poněvadž musíme předkládati vše včas k pol. cenzuře. *Stud. alm. s Prázdninami* vyjde tento týden.³⁾ Rukopis Vám potom ihned pošlu.

Arne Lustig,

Praha – II; Jungmannova tř. 39.

1) F. Šrámek (nar. 1877). • 2) Slavnost se konala 6. a 7. června 1908 na Střeleckém ostrově. •

3) Fráňa Šrámek: Prázdniny. In: *Studentský almanach 1908*, ed. Arnošt Lustig, Jiří Mahen, Josef Rosenzweig-Moir a Gusta Šmejč. Praha, Svaz československého studentstva [červenec] 1908, s. 51–73.